

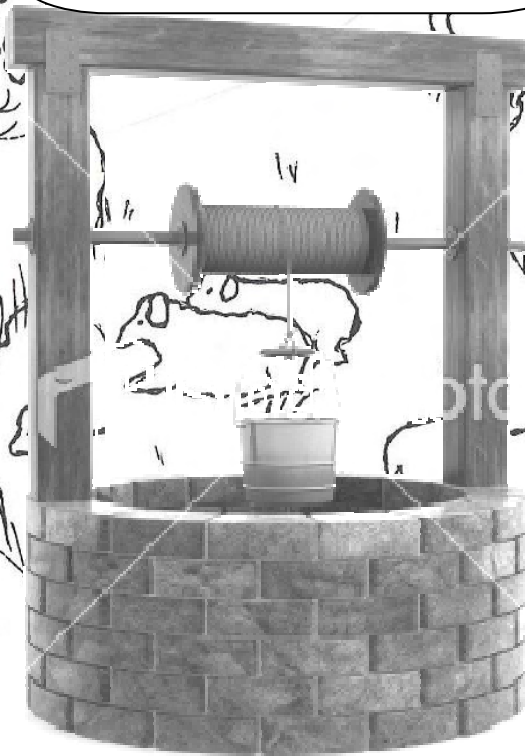
תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות ב"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

ההוא יטב לב

פרשת ויצא

כיתה ז'

הר"ר יוסף מאיר שווארץ הי"ז

חידו"ת לפרשת ויצא

וילן שם כי בא השמש.

במדרש איתא שמע מלאכים אומרים כי בא השמש אתא שמשא וצ"ב מה ענין המלאכים שהא' אמר כי בא השמש בלשון קודש והשני אמר בלשון תרגום אתא שמשא ובנחלת יעקב כי לפרש עפיי"מ דאיתא ביפ"ת דשקעה השמש שלא בעונתה קודם זמן מנחה, נמצא לא היה יעקב מתפלל באותו פעם תפילת מנחה, וקיי"ל לדינא אם לא התפלל מנחה מתפלל ערבית שתים, ראשון משום ערבית ושני להשלמה, ואיתא במקובלים דתפלת מנחה המלאך גבריאל ממונה לקבלה, ושאר התפילות על כל אחד ממונה מלאך אחר לקבלה, ובמס' סוטה איתא דמלאכי השרת אין נזקקין ללשון ארמי, מלבד מלאך גבריאל שמבין בלשון ארמי, והוא למד עם יוסף ע' לשון, לכן כששקעה שלא בעונתה, ולא היה יעקב מתפלל תפילת המנחה בעונתה, רק התפלל ערבית שתים, נמצא המלאך של ערבית קיבל תפילתו בתחילה, כי תפילת ערבית קודמת, לכן אותו המלאך שקיבל תפילת

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

וברש"י הביא מדרש שרדף אליפז בן עשו אחר יעקב להרגו במצות אביו והשיגו ולפי שגדל אליפז בחיקו של יצחק משך ידו אמר מה אעשה לציווי של אבי אמר לו יעקב טול מה שבידי והעני חשוב כמת, וזה שמרמז כאן הכתוב בראשי תיבות **"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה"** - ויצא יעקב צ'דיק א'ז י'שא ע'שו ק'ול ב'כי מ'יד ב'א א'ליפז ר'שע ש'הוא ב'ן ע'שו ו'יתן יעקב ל'ו כ'ל ח'פציו ר'ק נ'שאר ה'מקל.

*

וכשהגיע יעקב ללבן כתיב וויספר ללבן את כל הדברים האלה", יש לומר שסיפר לו ג"כ כנ"ל מה שאירע לו בדרך שאלפז לקח ממנו את כל חילו, ורמז לו דבר זה בראשי תיבות **"את כל הדברים האלה"** - א'ל ת'תמה כ'י ל'א ה'באתי ד'בר ב'רכוש ר'ב י'צאתי מ'שם ה'לך א'ליפז ל'קח ה'כל.

(דברי מהרי"א)

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתיסדות ב"ס מרן רבינו הקדוש זיעוועב"א - בנשיאות ב"ס מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

בעוד היום גדול למה ציוה יעקב לשנות מנהגם ואם אין דרכם לאסוף בעוד היום גדול למה באמת אספו ביום זה בעוד היום גדול. וי"ל דלעולם לא דרכם לאסוף בעוד היום גדול אבל כיון שאתמול שקעה החמה שלא בעונתה הוצרכו לאסוף המקנה בחשיכה והם לא ידעו הסיבה ששקעה החמה וחשבו שגם היום תשקע החמה במוקדם ולא רצו לאסוף המקנה בחשיכה לכך אספו המקנה בעוד היום גדול לכך אמר להם יעקב הן עוד היום גדול שהיום לא תשקע החמה במוקדם על כן לא עת האסף המקנה.

(ילקוט האורים)

ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה.

לכאורה למה הדגיש הכתוב שלקח את האבן אשר שם מראשותיו לעשותה מצבה מה לנו נפק"מ איזה אבן לקח.

ונראה דהנה הקשה הפנים יפות האידך עשה האבן מצבה, והלא אמרו חז"ל שהיו האבנים מהר המוריה, ואיתא בעי"ז דאין לך הר בא"י שלא עברו לו העכו"ם וא"כ הוה האבן נעבד ואסור למזבח, ונראה

ערבית שאין מבין בלשון ארמי אמר כי בא השמש, ואח"כ שהתפלל תפילת המנחה שהמלאך גבריאל מקבלה שמבין בלשון ארמי אמר אתא שמשא.

(דברי מהרי"א)

ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי וכו'.

וי"ל דהנה אמרו חז"ל (חולין צ"א:) שדמות האדם שבארבע חיות המרכבה הוא דיוקנו של יעקב אבינו, והנה יעקב אבינו כעת על ידי מראה הסולם שראה ראשו מגיע השמימה עד לכסא כבודו ית"ש, נודע לו הדבר שגם צורתו חקוקה בכסא הכבוד, ועד עתה ידע רק משלש החיות החקוקות בכסא הכבוד, והם: א'ריה כ'רוב נ'שר ראשי תיבות אכ"ן, וזהו שאמר "אכ"ן יש ה' במקום הזה" שידעתי מכבר שצורות אכן חקוקים על כסא הכבוד, ואנכ"י ר"ת א'ריה נ'שר כ'רוב י'עקב זה לא ידעתי.

(הגה"ק ר"ש מאסטרפאליע זי"ע)

ויאמר הן עוד היום גדול השקו הצאן ולכו רעו.

ולכאורה אם מנהגם היה לאסוף המקנה

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות ב"ס מרן רבינו הקדוש זיעונו"א - בנשיאות ב"ס מרן רבינו הגה"ס שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

ומקריאת שמע דהיו מצות עשה שהזמן גרמא אך בזכות שמגלין בניהם לתורה יש להם כח התורה לנצח בזה את היצה"ר, עי"ש, וזהו שאמר רחל הבה לי בנים ואז אגדלם לתורה ואוכל לנצח היצר הרע בתורה, ואם לאו אין לי תקנה לנצח היצר הרע רק בזה שמתה אנכי להזכיר תמיד יום האחרון.

(פנינים יקרים)

מילי דרמיזא

ויאמר לבן טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר.

זאגט דער דברי מהרי"א א שיינעם רמז, ווייל דאס ווארט "תתי" באטרעפט במספר קטן ניין (ת-4 ת-4 י-1 = 9) און דאס ווארט "מתתי" באטרעפט 13, אזוי אויך לאה באטרעפט 9, און רחל באטרעפט 13, דאס האט דער שקרן לבן מרמז געווען פאר יעקב אבינו, **טוב** מיר איז בעסער **תתי אותך** דיר צו געבן לאה, וואס איז בגימטריא 9, **מתתי** דאס איז רחל וואס באטרעפט 13 **לאיש אחר** וועל איך געבן פאר א צווייטן מענטש.

עפ"י ד השואל ומשיב שתירץ קושית התוס' בחנוכה דלכאורה היה חשש גם על הפך שנמצא שנטמא בהיסט ע"י שנשאו או הזיזו נכרי, וי"ל דאין נס נעשה בדבר טמא וכיון שנעשה נס בהשמן שבפך הרי זה ראוי שהשמן טהור, והנה כתב רש"י למעלה על ויקח מאבני המקום שהאבנים היו מריבות זה עם זה עד שנעשה נס ונעשו לאבן אחת, וזה שאמר הכתוב ויקח את האבן היינו אבן אחת אשר שם מראשותיו, ואף ששם אבנים הרבה, נעשה נס שנעשו אבן אחת, וכיון שראה יעקב שנעשה בהן נס, ידע מזה שאין באבן הזאת חשש נעבד, ולכן שם אותה מצבה למזבח.

(תכלת מרדכי)

הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי.

ביפת לקץ הביא לפרש עפ"י ד הגמרא אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש וילמד תורה, נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע, נצחו מוטב ואם לאו יזכיר לו יום המיתה, ואמרו חז"ל הנהו נשי במה קזכיין באמטויי בנייהו לבי כנישתא וכתב ביערות דבש דרוש א' דר"ל במה מנצחין להיצה"ר כיון דהם פטורות מתורה